

© Adisa Bašić
Trauma–market

Urednik:
Nenad Veličković

Naslovna strana:
Irham Čečo
Doug Anderson

Korektura:
Ferida Duraković

DTP i izdavač:
Omnibus, Sarajevo

Štampa:
“OKO”, Sarajevo

Tiraž:
300 primjeraka

Knjiga je objavljena uz pomoć:
US Embassy Sarajevo - Office of Public Affairs

(sadržaj knjige ne odražava stavove Vlade USA)
i Fondacije za izdavaštvo Federalnog ministarstva za kulturu i sport.

Sarajevo, 2004. godine

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4(497.6)–1

BAŠIĆ, Adisa

Trauma–market : pjesme / Adisa Bašić. – Sarajevo :
Omnibus, 2004. – 92 str. ; 20 cm

Bilješka o piscu: str. 90

ISBN 9958–777–12–6

COBISS.BH-ID 12794118

Mišljenjem Federalnog ministarstva kulture i sporta, broj
03-15-417/04 od 17.02.2004. godine knjiga Trauma–market,
autorice Adise Bašić proizvod je iz člana 18. tačka 10. Zakona o
porezu na promet proizvoda i usluga na čiji se promet ne plaća
porez na promet proizvoda.

Adisa Bašić

TRAUMA MARKET

pjesme

Sarajevo, 2004. godine

Hvala,

Mami i tati, bez kojih ove knjige, jednako kao ni mene, ne bi bilo.

Dini i Dragi, u čijem društvu i gostoprimstvu sam uživala ljeta 2003. u Goldsboru, NC, kada sam intenzivno radila na rukopisu.

Svim mojim prijateljima koji su me inspirisali, podržavali kad sam sumnjala u sebe i koji su na različite načine dio ove knjige.

Sarajevo, januar 2004.

1. PORODIČNÍ RUČAK

MOJA SOBA

Ćilim – vuna sto posto: ručni rad.
Poklon od komšinice.
Našla je na njemu
(vrativši se s odmora u Baškoj Vodi)
umrlog muža.

Vitrina od punog drveta: rezbarena.
U kući naših prijatelja,
jedino nju
(davnog ratnog jutra)
geleri nisu dokrajčili.

Krevet presvučen plišem: talijanski dizajn.
Na njemu se,
(od umora i bolesti)
ubio nedavno mamin brat.

Na krevetu ja. Mirna. Dišem.

POHVALA KOMŠIJINE LUDOSTI

Jutros pred liftom
srete me komšija Bajrić:
ushićen priča kako sam ja
zlatno dijete –
baš skoro on viče ženi
malo je takvih!

Šta li bi,
sirot, vikao
da zna
čime sam sinoć
(ovakva *zlatna*)
punila svoja
bezgrešna usta.

PORODIČNI RUČAK

Sretno udate sestre
njihova sretna djeca
moj sretni, debeli brat
i Majka u vrhu sobe –
zveckanje posuđa,
smijeh i razmažen plač –
svi moji ručaju sretni,
ti se
(prešućen)
hraniš u meni
a Mati ponosno kaže
nijedno nju obrukalo nije...

SARAJEVSKI SAN

Izumila sam lijek koji će spasiti ljudski rod.
Trud je nagrađen Nobelom. Mama je gledala dodjelu.
Mnogo sam mahala rukama za vrijeme govora.

Telefon zvoni. Prijatelji čestitaju.
Ponosni. Bila sam lijepa na dodjeli. Mahanje rukama
bilo je sigurno znak male nervoze.

I kolege su gledale. Čestitaju.
Odlazak je bio dobro rješenje, uslovi kod nas nisu najbolji.
Samo sam, iz nekog razloga, živo gestikulirala.

Zove i rodbina. Komšiluk. Čak i oni
sa kojima ne razgovaram godinama.
Svi čestitaju, ponosni. I spominju ruke.

Mene je stid. Da barem mogu vrijeme
vratiti unazad. Ispraviti nekako grešku.
Ne mahati nervozno rukama. Ne brukati se.

Ne pojaviti se na dodjeli. Smisliti prikladnu laž.
Ne održati govor. Ispričati se na vrijeme.
Ne otići. Ne uspjati.

Ne otkriti lijek.

STARIJI BRAT

Moj brat, bivši vojnik, ubio bi za mene.
Golim rukama.
Samo nek me neko krivo pogleda.

Najskuplje stvari bi mi kupio,
da ima...
i dok je njega,

ja nemam razloga za strah.
Brat je monolit koji mi čuva zaleđe.
On bi mi dao ruku. Bubreg. Rožnjaču.

Brat ne pamti kakvu kafu ja pijem,
ne zna šta sam ono studirala,
mojih se rođendana ponekad ne sjeti.

Moj brat, bivši vojnik, ubio bi svakog
ko me krivo pogleda. Golim rukama.
I život bi za mene dao. Da ima...

SOBNA TIŠINA

Utišam izvore zvuka,
sama zašutim i čujem:
slijepi komšija pravi policu
reže, turpija i buši,
potpuno ravnodušan što je noć,
every day read some English
uči neko sa trake,
odnekud uspavljuje
TV hipnotizer,
telefon koji zvoní nije moj,
onoj svojoj kurvi nosiš!
vrišti poznati glas,
tutnji i lift pored uzglavlja...
Položena u grob sobe
kroz zidove slušam
živote mrtvih.

SVADBA

Da li pozvati rođaka
Što ima brkatu ženu –
I njegovu sestru
U kolicima (teška bolest usložnjava pir).

Kako spojiti braću
Posvađanu oko očevine
I da li janjad peći na ražnju
Ili ipak u pekari.

Svileni komplet
Od prije petnaest godina
Ili "chaHanel" haljina
Jeftina, al' sasvim nova.

Ne zna. Jutro dočekuje
Sa kriškama krompira na čelu.
Mati ne spava. Od dragosti.
I od smrti što joj po svu noć
Ledeno puše u znojjan potiljak.

2. TRAUMA-MARKET

– od čega?

*(odgovor Židova koji je preživio holokaust na pitanje
da li je otišao na Novi Zeland da bi bio što dalje)*

ETHNIC CLEANSING

otjerana u grad
spasila je život
i igle za pletenje –
jutrom rano, pored parkirališta
na rijetkom ostrvu trave
dok pazi stado o kojem sanja
ona plete
i ledene prolaznike
svojim srdačnim pozdravima
zbunjuje

U SVIJETU

Devedeset i druge godine
žene su kupovale japanke
sa plastičnom ružom što dođe pored palca
(trend, naravno, nije trajao dugo)
a muškarci puštali brkove
koje će obrijati nekoliko godina poslije.

Išlo se na velike koncerte u to vrijeme
i neka vjenčanja slavljena su
daleko od svake skromnosti.

Ima porodica koje su '92.
promijenile auto-presvlake
a mnogi su po prvi put
ljetovali na španskoj obali.

Život se nije prekidao. Ni zaustavljao.
Čudan je osjećaj da se negdje život nije zaustavljao.

BUDUĆNOST

Svitci neispisanog papirusa
pod staklom muzejske vitrine

spremljeni za velike događaje
koji nisu stigli da se dese.

Šta li je omelo pisare?
Pošast? Nevrijeme? Rat?

Pravljenje papirusa je mukotrpno:
vlakno uz vlakno uz vlakno.

Nismo stigli. Nešto nas je omelo.
Pošast. Nevrijeme. Rat.

Na vratima nas. Bez najave. Ubilo.

CAFÉ LE FIGARO, NYC

Elmiri K.

Preplaćeni dizajner oblijepio je
zidove starim novinama. *Le Figaro*.
Tik ispred mene
(dok bezbrižno grickam tiramisu)
vijesti od devetog oktobra prije deset godina –
dana kad je metak zalutao u njeno srce.

Susret dva nevažna čovjeka,
zaboravljena konferencija,
utakmica koja je odavno završena.

Tik ispred mene
(dok bezbrižno grickam tiramisu)
na zidu caféa *Le Figaro*
dizajnerski štos –
list iz starih novina.
Vijest iz davnog prošlog vremena.
Devetog oktobra.
Prije deset godina.

UTJEHA

Ljekar je rekao:
od stotinu hitaca,
tek jedan može biti ovako precizan.
(Kojom metodom
se računa
koliko ih moraš ispaliti
da jedan bude *ovako precizan?*)
Takve povrede od zalutalog metka!
Fascinantno.
Precizno ko da je ciljano
sa vrlo male razdaljine.

NAKON PREPOZNAVANJA

Miriše

na onaj svoj parfem.

Kad sam se primakla

osjetim – miriše...

Da si vidjela

kakvi su joj nokti.

Predivni, dugi, srebrni nokti –

ti znaš da sam se ja uvijek ljutila,

govorila šta će ti to.

A druge majke nisu branile.

Vratila se.

Kuham joj kafu.

I poljubila sam je, na kraju.

Ono kažu, ne valja da majka ljubi.

Ali ja jesam. Na kraju. Samo jednom.

I bilo mi začudo. Kad sam se primakla.

Osjetim – miriše.

OČI SOPHIE SCHOLL

U kupaćem kostimu,
sa zlatnom ogrlicom oko vrata,
smije se, sklanja šiške sa čela.
Pogled – nepatvorena sreća.

Na drugoj – uozbiljeno dijete.
Snimljena krišom na sastanku.
I bijeli cvijet
na haljini ravnog kroja.

Zamišljam posljednju:
krupne oči Sophie Scholl
raširene, kao da traže zraka –
u trenu pred pogubljenje.

* Godinu dana živjela sam u ulici nazvanoj po njoj, ne znajući ko je Sophie Scholl (1921–1943). Imala sam tada dvadeset i dvije, godine koliko i ona kad je osuđena na smrt. Drugi susret bio je u Washingtonu, u Muzeju holokausta, gdje sam vidjela njene dvije fotografije i zamislila treću.

PISMO IZ 2002.

nad glavom mi se klale budale
i ja sam morala...
daleko... daleko...
na drugi kraj, čak...
morala...
jutros, tu, iza škole,
dječaka mi ovčar
zakl'o u dvorištu –
a policajac kaže
da mu je užasno žao
i da će poduzeti
šta god je u njegovoj moći
da se vlasnik kazni...
da će poduzeti...
i sigurno hoće...
koliko sutra...
šta god...

OBIČAN RATNI DAN

- otvoriti oči. ustati.
- probuditi ga.
- spremiti za liniju.
- ispratiti rutinski, bez plakanja.
- donijeti vodu.
- okupati se.
- zabrinuti se zbog mjesečnice koje nema.
- počupati obrve.
- peti put čitati istu knjigu.
- osluškovati pucnje iz smjera gdje stražari.
- izaći u potragu za brašnom.
- žuriti ulicama.
- čuti eksploziju.
- osjetiti udar metala ili kamena.
- ležati.
- dotaći prstima ranu.
- oblizati krv.
- dugo ležati.
- ne plakati.
- odustati.
- otvoriti oči. ustati.

KAD SE LJUDI UBIJAJU

Egidiji R.

Počinje klanje i mi izlazimo.
Srećemo se u praznom hodniku.
Egidija i ja.

Otišla je davno iz sela,
zaboravila. Oca. Sestru.
Osam stotina hiljada.

Moj ožiljak
pod puderom je skoro nevidljiv.
Ne sjećamo se.

Samo ponekad,
kad se ljudi ubijaju na filmu,
izađemo iz sale.

Sretnemo se u praznom hodniku,
(brzim pokretima
brišu se zasoljene oči)

i nasmiješimo jedna drugoj.
Kratko.
Sa nelagodom.

VETERAN

Uglađen bivši marinac.

Najbolji prijatelj: vijetnamski pjesnik. Zimuju zajedno, na granici prema Kambodži – nestvarna svitanja.

Svake godine, bar jednom u Vijetnam. Zna i jezik. Voli tamošnju hranu. Prati književnu scenu.

Uglađeni američki intelektualac. Vozi Jeep. Sluša

Pavarottija. Čita Sylviju Plath.

Kroz mene gleda kao kroz čašu.

Bosnia?

Zna, sjeća se. Zanimljivo. Lijepa zemlja, sigurno.

Nikad nije bio tamo. Nikad u vojsci. Ne poznaje pjesnika iz Bosnie. Ne zimuje tamo. Nema ni kuću. Nije se borio.

Tamo nije ubio nikoga.

A volio bi da dođe. Jednom i hoće, sigurno. Pa pričati prijateljima. Uzbudljiva zemlja. Iako sunce izlazi rijetko.

Veteran. Intelektualac. Uglađen bivši marinac.

Jeep. Pavarotti. Sylvia Plath.

Vijetnam. Kambodža. Bosnia.

Sunce i rat.

Američki intelektualac.

Veteran –

siroti, siroti

son

of

a

bitch.

AMERIČKI PRIJATELJI

*Ne volim karnevale.
Bojim se mraka.
Guše me sobe bez prozora.
Ne jedem fast – food.
Rijetko nosim crvene ruževe.
Bilo bi lijepo umrijeti danas, zar ne?*

Šta god da kažem
oni pitaju:
A šta misliš,
je l' to zbog rata?

TROJE LJUDI NA TRIJEMU

Sjedimo na prvom proljetnom suncu.
Oko nas topi se snijeg. Kaplje.
Vidiš onu crvenu kuću, pita žena.
Ono je bila škola. Trebala biti.
Da, ta od crvene cigle.
Sad je starački dom. Strange, isn't it?
Strange, kažemo treći čovjek i ja.
Moja je škola u sćućšnom gradu,
da, tamo na drugom kraju svijeta,
trebala, pričaju, biti kasarna.
You never know, dodam.
You never know, ponove žena i treći čovjek.
Moja je kćerka, kaže treći čovjek,
ovog ljeta trebala napuniti šest.
Ove jeseni poći u školu.
Da, ovog septembra.
Šutimo.
Sjedimo na prvom proljetnom suncu.
Žena, treći čovjek i ja.
Šutimo. Na prvom proljetnom suncu.

AMERIKANAC I JA O DJEDA MRAZU

Naravno da sam vjerovala u Djeda Mraza, Džo.
Mama je plaćala paketić
preko sindikata. Meni i bratu.
U šest rata. Na pola godine.
Djed Mraz bio je Mile.
Mile – portir. Divan čovjek
(u to vrijeme
mama je mislila).
U ratu su pričali da je snajperista.
(U ratu se svašta priča.
Ali i bude svakakvih čuda.)
I priredbu smo imali.
Svake godine drugu.
Naravno da sam vjerovala, Džo.
Znaš, slikali smo se. Na crvenom
Djeda Mrazovom krilu.
(Ja nisam plakala. Djeca obično plaču).
E i ti svašta pitaš –
Pa tad bar nisam mogla
U živog čovjeka sumnjati...

MESO

Jeli smo meso. Pravo meso. Od ptice, nije od hljeba.

Tata ima malu kutiju. I mali štap.

Znaš?

Pa na balkonu uhvati pile. Pravo pile.

Seka jela, tata jeo, ja jela. Svi jeli.

Mama nije. Mama ne voli pile.

I da nama bude više. Pa nije bila gladna.

EMIGRANT TO BE

Brižljivo gradim svoj montažni život
da uvijek stane u jedan kofer –
ako me voliš,
ne kupuj mi debele knjige.

Ja nisam puž,
ne mogu ponijeti dom.

Ali se spremam za put.
Ja gradim montažni život.

POUKE IZ DJETINJSTVA

Nogu ne treba ostavljati pod siporeksom
već je zamotati u čist čaršaf (ako se ima)
i položiti skupa s ostatkom tijela.

Nastavnice hemije se ne treba bojati:
ne čuje li o sinu ništa po godinu dana
i ona se ružno češe *dole* i na ulici pjeva.

Mami ne treba tražiti ono čega nema:
od tog samo džaba plače.
A inako ima rad čeg džaba plakati.

Kad porasteš, svoje pouke ne prenosiš.
Probaš li – svima je nezgodno
i gledaju te ko da si malčice lud.

Kad porasteš, putuješ,
strane pisce čitaš u originalu.
Pokazuješ kako umiješ svašta.

Kad porasteš, svi Boga hvale
što ti, eto, uprkos svemu,
nisu ostale nikakve traume.

TRAUMA-MARKET

*Niste li Vi samo žrtva
koja prodaje svoju traumu?
pitala me je plavuša s Harvarda
čiji mozak procjenjuju na po' miliona.
Na engleskom nisam umjela reći
Slutite li koliko ste u pravu?
Devet smrti, krv iz bubne opne,
Migoljenje između metaka –
Sve staje u riječ trauma.
I da, nisam umjela reći na engleskom,
bojim se,
to jedino je vrijedno što imam.*

3. VENERA I MARS

VENERA MARSU SAOPŠTAVA
NOVOST

U meni je krvav grumen
zamotan u sedam tmina
i dok oblim, Bogu bliska
ti me *tješiš*:
dobrog ljekara
šapćeš mi
i diskretnog
na uho
poznajem.

POGLED NA VARALICU

na kraju je ustao, potpuno smiren,
uklanjao tragove –
sapunom i toplom vodom
od mene dugo
prao je ruke

NA PUTU

Nisi tu pa mogu
cijelu noć da te
priželjkujem –
bez ikakve bojazni
od iznenadnog susreta.

□ VREMENU

opet snijeg... nisam htio izaći iz stana... užasno vrijeme...
mrzim kad je ispod nule... najbolje je oko dvanaest
stepeni... ono, kad možeš bez jakne...

dva dana nisam išao nigdje... nije mi se izlazilo iz stana...
zbog ovog glupog snijega... nisam kupio ni hljeb... jučer
sam jeo onaj od ranije... danas mi se nije jelo... ni
pomjeralo...

odvratno vrijeme... ali najavljuju jugo, krajem sedmice...
kad se ti ono tačno vraćaš?... uskoro, nadam se... ovako je
stvarno odvratno... i hladno... meni se jednostavno ne
pomjera...

ma, samo da otopli... ali, kažu brzo će... krajem sedmice...

LJUBAVNI DVOUGAO

Naizgled – jedva se poznajemo.
Ovlašan pozdrav. Oprez –
da nas ne optuže
ne osude
jer paganski pobožno
u potaji jedemo jedno drugo.

* * *

Grijala sam mu ruke, jednom, svojim rukama.
Ti ne vidiš šta je tu važno?
Pa ja sam mu ruke, jednom,
svojim rukama grijala.

PRVE TREŠNJE

Sa teških grana
nabrekle bradavice
ustima bereš.

TORBICE I ALBATROSI

Slamnate, platnene, kožne...
Ušima njušimo.

Torbice i glave
Na pola puta se sreću.

Zateturamo,
Nespretne ko albatrosi.

Ravnodušne, a opet...
I dok sanjamo

dostupne.

SJENA

podočnjaci
ispucale usne
isušeno lice
zabrinut pogled

a ona se,
rasute kose,
kurvinjski vrpolji –
neumorno mami.

ZNALAC

*A šta je northern light?
Kako generativna, a gramatika?
Zar globalno zagrijavanje nije dobro?
Što se ti nerviraš zbog rata koji nije kod nas?*

Obično patiš. Prosvjećuješ me.
Ali noćas tvoj jezik ima prečeg posla.

Moje znanje, nekim čudom,
kao da te
i ne zabrinjava.

SITNA NESAVRŠENSTVA

moje tijelo dobro služi svrsi
otrpiš li hrabro ostatak:

slabo prikriam emocije
glumim prefinjenost
miješam *faction* i *fiction*

moje tijelo dobro služi svrsi –
i silni me žele
i cijelu nijedan.

ŠETALIŠTE

Bež kostimići i džins za nedjeljnu šetnju.
Do kraja staze (priželjkuju obje)
zaprosiće ih njihovi strasni
igrači *playstationa*.

Dvoje studenata umjetnosti.
Čijim li će stihom (šetajući i kao usput)
jedno drugome izreći ljubav?

Mršavi mladić i njegov pas nalaze kost.
Da li će im je neko jači
oteti već u narednom stihu?

Starac i starica. Iskrivljeni i mudri.
Hoće li dohramati do kraja?

Ili će nakane i sudbine
danas uprskati
ljetna kiša?

DJEČAK

Veliko dijete maše velikim rukama
prateći svoje velike riječi.

Vjetrenjača.
Plašim se, poletjeće.

Plašim se, a ne smijem
vrelim ga stiskom

za zemlju
vezati.

LUNA JE PREKINULA ŠUTNJU

mršava i drska
suha i hladna
gruba i sama
Luna...
zazirem, sklanjam joj se od aure,
plaši me dosljednost takve samoće...
(jede zdravo. mrzi šećer. ne pije. ne psuje.)
i ne znam zašto mene
(laku i površnu)
od toliko drugih
(nerazumno brbljivu)
bira za ispovijest:

moja mama ga je mrzila
a ja sam mrzila nju...
ponekad oštrim predmetima –
ovaj ožiljak, vidiš...
ličio je na mog pokojnog oca,
patalogija, znam...
nikad me nije izvodio
pila sam da ga dočekam
povraćala od straha
jela noću...
moj stan bio je svratište njegovih probisvijeta....
a ja sam samo čekala da dođe.
svejedno kad.
tijelo me je boljelo kad nije tu.
to je užasno: osjetiš, boli te tijelo
jer neko nije tu.
to je mali grad.
i svi znaju sve.
i onda te vene.

u mom je stanu sjekao vene...
grozne su stvari pričali
o *jednoj doktoricinoj kćerki*...
isjekao je vene u mom stanu....
da ti vidiš taj stan,
progoreni jastuci,
nije njih bilo briga
što je tu živio moj pokojni otac....
i još i krv, svuda,
po krevetu, podu, svuda...
svi su mislili da sam propala....
a sada...

ne znam zašto ja,
priča jenjava
(šta mogu reći prikladno)
teksta nestaje
ni da naslutim
zašto ja
dok glas posustaje
pitam se
zašto ja
a ona, čini se,
jednako ne zna
zašto ja.

SKONČAVANJE VREMEŠNOG VUKODLAKA

kap kap kap
kap kap kap
kap kap kap

otvorim oči
kad ono
nekakva zvijer
nagnuta na me
kaplje

niz vrh nosa se
jadna
ko ledenica
pod prvim jugom
u smrt
topi

SVAĐA

Plava žilica –
Detonator
Tu, pod njegovim okom
pulsira.

Eksplozija. Jer nešto se moralo.

GRAĐANI SVIJETA

Ljubav noćas u Rimu šeta,
po vječnom gradu
nalazi sebe.

Ja u Sibiru dnevne sobe,
po ledenom rastanku
kopam i modrim....

ZAKAŠNJELO IZVINJENJE

odmotao si me
iz knjige mrtvih
oslikane brojnim porazima
oživio me koji vijek prekasno –
dodirom
satro u prah

* Knjiga mrtvih – materijal u koji su stari Egipćani zamotavali mumije i na čijoj su unutrašnjoj strani bili zabilježeni najvažniji događaji iz pokojnikovog života.

KRAJ

počinjala sam danas, triput –
o dvoje nevještih glumaca
o dva gluha starca u parku
o tebi i meni.

4. POETESA U TROLEJBUSU

POETESA U TROLEJBUSU

U ruci blitva, mlijeko i hljeb,
o drugoj umorna visi,
a trećom *daleka brda*
miluje, blago...

MLADA PJESNIKINJA

Faruku Š.

Kritičar joj je tumačio *žudnju po Lacanu* i radio sve stojeći.
Izdavač joj je nudio *povoljan ugovor* i imao je u nečijoj
vikendici.

Knjižar je njenu zbirku *držao u izlogu*, a njene grudi u
rukama.

Dizajner je *vizualizirao njene ideje* i gurao u nju
demijurške prste.

Kolega pjesnik ju je *citirao*, strasno ječeći i ne baš precizno.
Profesor je *vjerovao u nju* i u njeno nesvakidašnje dupe.

A nju...

Nju je sve pomalo zamaralo.

Radovala se uspjehu svojih *besmrtnih stihova*
ali joj je slava već bivala teret.

FJORDOVI

Recituje svoje stihove
uzbuđeno,
uz klavirsku pratnju:

Ljubi... ljubi... ljubi...
Usnama vrelim....
Moj drevni oganj...
Osjeti drhtaj...
Utrobe moje....

Karmin razliven
po fjordovima oko usta.
Glas zvonak i mlad
(da se uplašiš koliko mlad) –
strasniji od klavira.

Žamor ohole studentske publike:
Trebalo bi zabraniti...
Ovako stara....
Pa zaista...
Degutantno...

POETRY READING

Irac je ispričao vic
koji nisam razumjela
i smijao mu se za četvero.
Ruandananin je podrignuo
i izvinio se na francuskom.
Vijetnamac je zbog nečeg objašnjavao
da njegov *hometown*
nije daleko od Hanoja.
Ja sam se znojila
od reflektora i nelagode.
– *So, our reading can start?*
– *But of course!* Smiješak.
Poželimo dobrodošlicu
našim gostima, piscima
koji dobro znaju šta je rat!
Aplauz. Valja početi.
Svjetla se gase.

Gorimo
još samo mi.

KAKO UBITI ANU KARENJINU?

*Mila Ana,
Voz je danas brži od zvuka.
Stavili biste me na muku
kako opisati kloparanje i paru,
kako stvoriti atmosferu:
u načinu na koji voz ubija
danas nema romantike...
Srećom, Vi ste odavno mrtvi –
ja zaista ne bih imala srca
ubiti vas vozom kojem uskoro,
zamislite,
ni šine neće trebati...*

UVREDA

Moja majka,
kad odluči da me uvrijedi,
vrisne:

a i te tvoje pjesme, da znaš,
ja ih uopšte –

ni kol'ko je crno pod noktom,
ni kol'ko je trun u oku,
ni kol'ko je vrh od igle,
eto znaš šta je onaj vrh od igle –
e pa ni tol'ko ja te tvoje
pjesme, da znaš,

ne razumim!

5. KRUŽNI PUT

MARBURŠKI STUDENTI

*Ovdje je živio Martin Luther,
Tamo – braća Grimm.*

B. Pasternak

Labudovi. Mostovi. Lahn.
U gradu od marcipana.
Pedaline. Schloss.
Psi.
Ridokose djevojke na biciklima.
Slatki miris peciva, odnekud.
Balkon u borovoj šumi.
Razgovori kojima dozivamo daleke gradove.
Sarajevo. Moskva. Casablanca.
I ne dotakavši suštine
(strani jezik uvijek je nemuš)
razilazimo se po sobama.
Golozidim sobama za koje kažemo *kuća*.

JAPANSKI TURISTA

Čuda svijeta
vidio kroz objektiv
odmorio se.

□ DMOR

nisam znala da je vazduh
pješčano zlatan
konobari *uredni*
labudovi *snježni*
dok nisam razvila film
nisam znala da je
bilo sjajno
da sam u stanju
trideset i šest puta
na silu se nasmiješiti
nisam znala

FOTOGRAFIJA SA LJETOVANJA

otrovali se školjkama
izgorili na suncu
par u sobi do naše
noću neizdrživo stenje

pospani šetamo plažom
sladoled obećava salmonelu
priželjkujem da mi ne kupiš
ružne naušnice od školjki

dajem ti ruku
stajemo na stijenu
uz Versace zalazak
ovjekovječimo trenutak

KRUŽNI PUT

aerodrom stanica soba
čekanje
odlazak
povratak
doček
rastanak
poljupci –
spremim se
odnesem
vratim,
bježim –
da se prevarim
namučim
umorim
da me pokradu
širih vidika
da vratim se

UOČI ODLASKA

Da ujutro ne moramo ustati.
Da me poljubiš u leđa.
Da počne kiša.
Da se ovo putovanje nikad ne završi.
A tebe?
Šta mene?
Šta bi tebe sad usrećilo?
Mene? Sad? Ne znam. Ništa.

U DANU KAD SE RASTAJEMO

omaknu nam se niskosti
posrnemo uz krupne riječi
ugušimo se lošim šalama
ispričamo epove
mučno zašutimo –
(komplikovani mi
nismo svještili topli stisak
hladnih ruku) –
a samo je zbogom
samo zbogom
trebalo reći
htjeli smo
morali
samo riječ
jednu
izreći –
samo
zbogom.

6. RAVNODUŠJA

IGRA ISTINE

Djetinjasto je. Ja neću. Glupost. Ni ja. Ali mi znamo sve jedni o drugima. Ja ništa ne krijem. Vi ste svi pijani. Počinjemo.

Lažemo
o brojevima –
datumima,
dužinama
i visinama.
Lažemo da se
zabavimo,
nasmijemo,
zaštitimo,
da damo dobar
povod za trač.
Lažemo
jer je igra.
Lažemo
jer nije igra.
Malo društvo,
tek najbliži prijatelji.
Igra istine
radije nego pikado.
Ili karte.

Dođite opet. Ne mogu da vjerujem... Bilo je lijepo. Hvala. Stvarno misliš da je ona? Pretjeruje. Ja sam oduvijek znala. Zar oni baš...

U danima koji slijede valja se izbjegavati. Istina,
čak i u tragovima,
umije biti
pogubna tvar.

MAŠINOVOĐA

*Pravila službe su jasna:
da spasiš jednog
ne smiješ ubiti stotinu.*

Vidiš
a ne kočiš.
Sve bliže.
Razaznaješ
lice jadnika
ukočeno
od straha
i odlučnosti.

Ne kočiš
a vidiš.
Sve bliže.
Raznosiš
tijelo jadnika
što te gleda
sa šina
tvojim očima.

SLIJEPA ULICA

Dead end street. Slijepa ulica.
Ulica kojom ne stižeš nigdje.
Na njenom kraju kuća.
Osvijetljen kuhinjski prozor.
Dječiji crtež na staklu.
Za stolom par koji večera.
Idila.
A ispred, saobraćajni znak.
Da se ne zaluta.
Upozorenje.
Masnim slovima:
Dead end street.

PAD

Ko lutka što je
razmaženo dijete
u igri razglavi.
Prvi put
neprokivena
tu, pod mojim balkonom.

pala je pala je pala je
ponavljamo

Mehka i bijela
tek curak krvi pod glavom,

umalo mrve da istresem na nju
(tata se uvijek ljuti zbog tih mrva –
ljeti nema potrebe hraniti ptice).

Nesretan slučaj, nipošto samoubistvo –
Jer starci cijene život
(smijemo im se koliko ga cijene).

LIMANTOUR BEACH

Nenačet pijesak
u nedogled.

Utiskujem usamljene tragove.
Barem u povratku
(tješim se)
moje stope imaće par.

Iz dubine neba se
kikoće galeb –
vidi
da mojih stopa
(tamo za leđima)
odavno nema.

NA ŠTRIKU

Moja košulja
ispunjena je smrtnim tijelom
što umire brzo i lako,
bez agonije i hropca:

čim vjetar promijeni smjer –
ili na tren izgubi dah.

PLESAČI

Plamteće tijelo
kida posljednji takt –
dvije se polovine
više i ne poznaju.

LOMOVI

Lomovi krhke psihe
krivo mi srasli.
Za potpuno ozdravljenje
valja opet
primiti udarac.

ZATRPANI GRAD

rekli su: nije moguće
usred grada, usred zime –
htjeli su se otkopati
(malo je bilo lopata)
snijeg ko tutkalo
lijepio je zvuk
a ja sam vesela
gledala nijemi film

U DRVOREDU

uz nogu mi zastaju psi
predugo već
nepomična
krećem
da promijenim život

* * *

Turpijom?
Ili bolom?
Čime zaglade dušu
ravnodušni?

BILJEŠKA O PISCU

Svijetu se ibreti od 1979. godine. Rođena dovoljno kasno da ne vidi Tita i taman na vrijeme da mutno upamti Olimpijadu '84.

U Sarajevu preživjela rat. I Prvu gimnaziju.

Prvu tanku knjigu *Havine rečenice* objavila 1999. Uspjela završiti komparativnu književnost i ne završiti germanistiku. Početak milenija provela u Marburgu kraj Frankfurta, trošeći najveći dio stipendije na kinoteku u ulici Steinweg.

Radila u tvornici zupčanika, zatim kao kasirka, hostesa i konačno se našla u novinarstvu – jedinom plaćenom hobiju.

Proputovala SAD na turneji četiri pisca u organizaciji State Departmenta. Čitala svoju poeziju. Zapjevala koji put i sevdalinku.

Pokušava napisati roman. *Trauma – market* njena je druga tanka knjiga.

SADRŽAJ

1. PORODIČNI RUČAK	
Moja soba	9
Pohvala komšijine ludosti	10
Porodični ručak	11
Sarajevski san	12
Stariji brat	13
Sobna tišina	14
Svadba	15
2. TRAUMA-MARKET	
Ethnic cleansing	19
U svijetu	20
Budućnost	21
Café Le Figaro, NYC	22
Utjeha	23
Nakon prepoznavanja	24
Oči Sophie Scholl	25
Pismo iz 2002.	26
Običan ratni dan	27
Kad se ljudi ubijaju	28
Veteran	29
Američki prijatelji	30
Troje ljudi na trijemu	31
Amerikanac i ja o Djeda Mrazu	32
Meso	33
Emigrant to be	34
Pouke iz djetinjstva	35
Trauma-market	36
3. VENERA I MARS	
Venera Marsu saopštava novost	39
Pogled na varalicu	40
Na putu	41
O vremenu	42
Ljubavni dvougao	43
Grijala sam mu ruke...	44
Prve trešnje	45
Torbice i albatrosi	46
Sjena	47
Znalac	48
Sitna nesavršenstva	49

Šetalište 50
Dječak 51
Luna je prekinula šutnju 52
Skončavanje vremesnog vukodlaka 54
Svađa 55
Građani svijeta 56
Zakašnjelo izvinjenje 57
Kraj 58

4. POETESA U TROLEJBUSU

Poetesa u trolejbusu 61
Mlada pjesnikinja 62
Fjordovi 63
Poetry reading 64
Kako ubiti Anu Karenjinu? 65
Uvreda 66

5. KRUŽNI PUT

Marburški studenti 69
Japanski turista 70
Odmor 71
Fotografija sa ljetovanja 72
Kružni put 73
Uoči odlaska 74
U danu kad se rastajemo 75

6. RAVNODUŠJA

Igra istine 79
Mašinovođa 80
Slijepa ulica 81
Pad 82
Limantour beach 83
Na štriku 84
Plesači 85
Lomovi 86
Zatrpni grad 87
U drvoredu 88
Turpijom?... 89

BILJEŠKA O PISCU 90